

عرصه های طبیعی مقدس، شیوه نامه هایی برای مدیران مناطق تحت حفاظت

اصول و شیوه نامه های مدیریت عرصه های طبیعی مقدس واقع در مناطق
تحت حفاظت که از نظر قانونی به رسمیت شناخته شده اند

این سند گزیده ای است از :

وایلد، آر. جی و سی، مک لنولد (ویرایش). 2008. عرصه های طبیعی مقدس: شیوه نامه هایی برای مدیران مناطق
حفاظت شده. آی. بی. سی. ان - یونسکو، بهترین راهکار ۱۶: آی. بی. سی. ان، گلند. آن را می توان از نشانی زیر دریافت
نمود:

http://www.iucn.org/about/union/commissions/wcpa/wcpa_puball/wcpa_bpg/?2164/Sacred-Natural-Sites-Guidelines-for-Protected-Area-Managers

آی. بی. سی. ان، 2008
زبان :
فارسی

مترجمان :
مریم کبیری هندی، دانش آموخته محیط زیست، دانشگاه تهران، دانشکده منابع
طبیعی (m_kabiri83@yahoo.com)
(danehkar@ut.ac.ir)

تاریخ برگردان به فارسی:
تیر ماه 1390

Language:
Persian

Translation prepared by:

Maryam Kabiri Hendi. (Msc.), University of Tehran, Faculty of Natural Resources

(m_kabiri83@yahoo.com)

Afshin Danehkar (Msc. PhD), Asso. Prof. University of Tehran, Faculty of Natural Resources

(danehkar@ut.ac.ir)

Translation Date:

June 2011

اصول

- اصل 1 عرصه های طبیعی مقدسی که پیش از این در نواحی حفاظت شده واقع شده اند، شناسایی شوند.
- اصل 2 عرصه های طبیعی مقدس واقع در نواحی حفاظت شده در فرایند برنامه ریزی و در برنامه های مدیریتی یکپارچه شوند.
- اصل 3 رضایت، مشارکت، دخالت و همکاری ذی ربطان ارتقا یابد.
- اصل 4 شناخت و درک پیشرفتۀ عرصه های مقدس مورد حمایت قرار گیرد.
- اصل 5 از عرصه های طبیعی مقدس ضمن فراهم آوردن مدیریت مناسب بر دسترسی و استفاده از آن ها، حفاظت شود.
- اصل 6 حقوق متولیان عرصه های طبیعی مقدس در یک چارچوب مناسب از سیاست ملی مورد احترام قرار گیرد.

شیوه نامه ها

- اصل ۹ عرصه های طبیعی مقدسی که پیش از این در حفاظت شده واقع شده اند، شناسایی شوند.

شیوه نامه ۱

ارزش های فرهنگی و طبیعی : توجه شود که عرصه های طبیعی مقدس از اهمیت اساسی در حفظ ارزش های طبیعی و فرهنگی نسل حاضر و آینده برخوردارند.

شیوه نامه ۲

خدمات بوم سازگان و سلامت بشری : توجه شود که عرصه های طبیعی مقدس از اهمیت بسیار زیادی در سلامت معنوی^۱ مردم برخوردارند و آن اثرات الهام بخش فرهنگی و معنوی بخشی از خدمات بوم سازگانی است که توسط طبیعت فراهم می گردد.

شیوه نامه ۳

به رسمیت شناختن : سیاست هایی پایه ریزی شود که بهطور رسمی عرصه های طبیعی مقدس درون یا نزدیک نواحی تحت حفاظت دولتی یا خصوصی را شناسایی کرده و بر حقوق متولیان سنتی بر دسترسی به این مناطق تصريح نماید و همچنین نقش مناسب و کاملا برجسته ای را در مدیریت عرصه های طبیعی مقدسی که هم اکنون درون نواحی تحت حفاظت رسمی واقع شده اند ایفا کند.

شیوه نامه ۴

رایزنی : متولیان فرهنگ سنتی، پیروان و رهبران مربوطه را در تمامی مذاکرات دخالت داده و جلب رضایت آنها در شناسایی و مدیریت عرصه های طبیعی مقدس درون یا نزدیک نواحی تحت مدیریت موردن توجه قرار گیرد.

شیوه نامه ۵

مدل های همه سو نگر : توجه شود که عرصه های طبیعی مقدس، ارزش های اجتماعی، فرهنگی، زیست محیطی و اقتصادی را در مدل های مدیریتی همه سو نگری یکپارچه می کنند که بخشی از میراث ملموس و ناملموس نوع بشر هستند.

- اصل ۲ عرصه های طبیعی مقدس واقع در مناطق حفاظت شده در فرایند های برنامه ریزی و برنامه های مدیریتی یکپارچه شوند.

شیوه نامه ۱

^۱-spiritual well-being

برنامه ریزی پارک: فرایندهای برنامه ریزی به منظور بازنگری برنامه های مدیریتی به گونه ای پی ریزی شود که مدیریت عرصه های طبیعی مقدس واقع در محدوده نواحی تحت حفاظت را نیز در برگیرد.

شیوه نامه 2

عرصه های طبیعی مقدس شناسایی شوند: جایی که پنهان ماندن عرصه های مقدس مطرح نیست، لازم است ضمن احترام به حقوق متولیان سنتی با همکاری نزدیک این متولیان، موقعیت، طبیعت، نوع استفاده و همچنین تمهیداتی برای سُکانداری¹ عرصه های طبیعی مقدس، در درون و پیرامون نواحی حفاظت شده به عنوان بخشی از فرایند برنامه ریزی مدیریت مشارکتی تعیین گردد.

شیوه نامه 3

به محرمانه ماندن عرصه ها احترام گذاشته شود: اطمینان حاصل شود که متولیان برای آشکار نمودن موقعیت یا اطلاعات مربوط به عرصه های طبیعی مقدس تحت فشار قرار نگیرند. در صورت نیاز، سازوکارهایی برای پنهان ماندن اطلاعات محرمانه ای که با ادارات مناطق تحت حفاظت به اشتراک گذاشته شده است، ایجاد گردد.

شیوه نامه 4

تعیین حدود یا پنهان کردن: درجای مقتضی و برای حفاظت بهتر عرصه های طبیعی مقدس، تعیین حدود شده یا به درخواست مردم برای محرمانه ماندن آنها، عرصه های طبیعی مقدس درون زون های کاملا حفاظت شده ای قرار گیرند.

شیوه نامه 5

زون بندی: زون های حمایت کننده، حائل و انتقالی در اطراف و نزدیک عرصه های طبیعی مقدس به ویژه برای آن دسته از عرصه هایی که نسبت به آثار ناسازگار خارجی آسیب پذیرند، در نظر گرفته شود.

شیوه نامه 6

پیوندها و بازسازی: دالان های بوم شناختی میان عرصه های طبیعی مقدس و سایر نواحی بوم شناختی مشابه ایجاد شود و در مناظر تخریب شده، بازسازی عرصه های طبیعی مقدس به عنوان مهم ترین مرحله از احیای نواحی گسترش دهنده تر مورد توجه قرار گیرد.

شیوه نامه 7

رویکرد بوم سازگان: رویکرد بوم سازگانی به عنوان راهبرد کلیدی برای مدیریت پکارچه سرزمهین، آب و منابع زنده که حفاظت و بهره برداری پایدار را به روشی عادلانه ارتقا می بخشد و همچنین ارزش های فرهنگی و معنوی را نیز در بر می گیرد، اتخاذ شود.

شیوه نامه 8

رویکرد منظر: رویکرد منظر، برای عرصه های طبیعی مقدس با شناسایی نقش آن ها در منظر فرهنگی گسترش دهنده تر، سیستم مناطق حفاظت شده، دالان های بوم شناختی و سایر کاربری های اراضی اتخاذ گردد.

شیوه نامه 9

شناسایی برنامه ریزی توسعه مورد حمایت قرار گیرد: مسئولان برنامه ریزی توسعه، اصلی ترین برنامه ریزان کاربری اراضی در خارج از نظام های مناطق تحت حفاظت هستند. تلاش در جهت جلب حمایت آن ها و دیگر ذی ربطان، برای شناسایی عرصه های طبیعی مقدس خارج از نواحی شهری، صورت گیرد.

¹ -Governance

شیوه نامه 2

طبقات نواحی تحت حفاظت و سکانداری : توجه شود که عرصه های طبیعی مقدس در تمام طبقات نواحی تحت حفاظت و انواع سکانداری IUCN وجود دارند، و آن دسته از مناطقی که خارج از نواحی تحت مدیریت رسمی قرار دارند، می توانند از طریق سازوکارهای مختلف قانونی و سنتی مطابق میل متولیان از جمله بصورت نواحی حفظ شده اجتماعی حمایت شوند.

شیوه نامه 2

بعاد بین المللی : توجه شود که برخی از عرصه های طبیعی مقدس و فرهنگ هایی که آن ها را مقدس می دانند، از مرزهای بین المللی فراتر رفته و ممکن است برخی از آن ها داخل پارک های صلح فرامرزی موجود یا بالقوه بین دوکشور قرار گرفته یا آن ها را احاطه کرده باشند .

اصل 3 رضایت، مشارکت، دخالت و همکاری ذی ربطان ارتقا یابد.

شیوه نامه 1

رضایت قبلی: رضایت آزادانه، قبلی و آگاهانه ذی ربطان مربوطه، پیش از قرار دادن عرصه های طبیعی مقدس درون نواحی حفاظت شده جدید رسمی و سامانه های مناطق تحت حفاظت و هنگام توسعه سیاست های مدیریتی که مکان های مقدس را تحت تاثیر قرار می دهد، محقق شود.

شیوه نامه 2

مشارکت داوطلبانه : اطمینان حاصل شود که مشارکت دولت و سایر ذی ربطان در مدیریت عرصه های طبیعی مقدس با رضایت و مشارکت داوطلبانه متولیان مربوط صورت گیرد.

شیوه نامه 3

مداخله: تمام تلاش ها جهت اطمینان از دخالت کامل متولیان و ذی ربطان از جمله گروه های به حاشیه رانده شده، در تصمیم گیری درباره عرصه های طبیعی مقدس صورت گیرد و به دقت فرایندهایی برای این نوع از تصمیم گیری ها، از جمله آن هایی که با سطح بالاتر و سیاست های ملی ارتباط می یابد، مشخص شود.

شیوه نامه 4

مشروعیت¹: توجه شود که افراد و گروه های مختلف از سطوح متفاوت مشروعیت و قدرت² در تصمیم گیری درباره عرصه های طبیعی مقدس برخوردار هستند.

شیوه نامه 5

مدیریت تعارض: در صورت ضرورت از مدیریت تعارض، روش های میانجیگرایانه و رفع اختلاف برای ارتقا درک متقابل میان متولیان سنتی و ساکنان جدید، مصرف کنندگان منابع و مدیران استفاده شود.

اصل 4 شناخت و درک بهتر عرصه های طبیعی مقدس مورد حمایت قرار گیرد.

شیوه نامه 1

رویکرد چند رشته ای: یک رویکرد چند رشته ای و یکپارچه برای مدیریت عرصه های طبیعی مقدس با دعوت از بزرگان محلی، رهبران مذهبی و معنوی، جوامع محلی، مدیران مناطق تحت حفاظت، پژوهشگران علوم طبیعی و اجتماعی، هنرمندان، سازمان های غیردولتی و بخش های خصوصی ، ایجاد شود.

شیوه نامه 2

¹-legitimacy

²-authority

پژوهش یکپارچه: یک برنامه پژوهشی یکپارچه زیست شناختی و اجتماعی توسعه یابد تا ارزش های تنوع زیستی را مطالعه نموده ، مشارکت عرصه های طبیعی مقدس در حفاظت از تنوع زیستی را ارزیابی و ابعاد اجتماعی به ویژه این که چگونه رفقارهای ریشه دار فرهنگی توانسته اند موجب حفظ تنوع زیستی شوند را درک کند.

شیوه نامه 3 4

دانش سنتی: مطابق با ماده 8 کنوانسیون تنوع زیستی(CBD)، احترام، حراست، نگهداری و استفاده از دانش سنتی، ابتکارات و رسوم بومی و جوامع محلی بویژه آن هایی که با عرصه های طبیعی مقدس ارتباط می یابد، مورد حمایت قرار گیرد.

شیوه نامه 4 4

ایجاد شبکه ارتباطی: ملاقات و تبادل اطلاعات میان متولیان سنتی عرصه های طبیعی مقدس، حامیان آن ها، مدیران مناطق حفاظت شده، ساکنان و بهره برداران جدید این عرصه ها تسهیل شود.

شیوه نامه 5 4

ارتباط و آگاهی همگانی: وسایل ارتباط رسانی ، برنامه های آموزشی و اطلاع رسانی همگانی حمایت کننده توسعه یافته و راه های مختلف شناخت، بیان و درک در توسعه سیاست ها و ابزار های آموزشی مرتبط با حفاظت و مدیریت عرصه های طبیعی مقدس فراهم و یکپارچه شود.

شیوه نامه 6 4

فهرست برداری : رضایت آزادانه، قبلی و آگاهانه متولیان، بخصوص درباره عرصه های آسیب پذیر کسب شود و در موارد خاص با توجه به ضرورت پنهان ماندن برخی عرصه ها، فهرست برداری های منطقه ای، ملی و بین المللی عرصه های طبیعی مقدس اجرا شود و از قرار دادن اطلاعات مرتبط با آنها در پایگاه داده جهانی مناطق تحت مدیریت سازمان ملل متحد حمایت شود. همچنین ساز و کارهایی برای محافظت از اطلاعاتی که محدودیت انتشار دارد، تدارک دیده شود.

شیوه نامه 7 4

احیا فرهنگی: نقش عرصه های طبیعی مقدس در حفظ و باز زنده سازی میراث ملموس و ناملموس فرهنگ های محلی، جلوه های متنوع فرهنگی آن ها، اخلاقیات بومی، سنن معنوی محلی و اصیل به رسمیت شناخته شود.

شیوه نامه 8 4

گفتگوی بین فرهنگی: گفتگوی بین فرهنگی به واسطه عرصه های طبیعی مقدس در تلاش برای ایجاد درک متقابل، احترام، تساهل، سازش و صلح ترویج شود.

اصل 5 ضمن حمایت از عرصه های مقدس، موجبات مدیریت مناسب بر دسترسی و استفاده آن ها فراهم شود.

شیوه نامه 1 5

دسترسی و بهره برداری : در جایی که عرصه های طبیعی مقدس درون نواحی تحت حفاظت قرار گرفته اند، سیاست ها و روش هایی توسعه یابد که به دسترسی و بهره برداری متولیان احترام گذارد.

شیوه نامه 2 5

فشارهای بازدیدکنندگان: فشارهای بازدیدکنندگان درک و مدیریت شود. سیاست ها، مقررات، آیینهای ها، تسهیلات و شیوه های مناسبی برای دسترسی بازدیدکنندگان به مکان های مقدس، با آینده نگری ویژه درخصوص فشارهای احتمالی که زیارت و دیگر تغییرات فعلی در نحوه استفاده از عرصه ایجاد می کند، توسعه یابد.

شیوه نامه 3 5

گفتگو و احترام : برای کنترل استفاده نامناسب از عرصه های طبیعی مقدس گفتگوی مستمر میان سنت معنوی مرتبط، رهبران اجتماع و استفاده کنندگان ترجی از طریق مقررات نواحی تحت حفاظت و برنامه های آموزش همگانی که احترام ارزش های متنوع فرهنگی را ارتقا می بخشد، تقویت گردد.

شیوه نامه 4

گردشگری : مدیریت مناسب و مسولانه گردشگری، این قابلیت را دارد که برای جوامع بومی و محلی سود اقتصادی فراهم آورد، اما فعالیت های گردشگری باید از نظر فرهنگی مناسب، احترام آمیز بوده و از سوی نظام های ارزشی جوامع متولی هدایت شود. در جای مقتضی، شرکت های گردشگری متعلق به جوامع بومی و محلی در صورتی که از سابقه اثبات شده ای در زمینه حساسیت زیست محیطی و فرهنگی برخوردار باشند، مورد حمایت قرار گیرند.

شیوه نامه 5

نظرارت بر تصمیم گیری : باید تلاش زیادی جهت اطمینان خاطر از حفظ قدرت تصیم گیری متولیان عرصه های طبیعی مقدس در خصوص گردشگری و دیگر فعالیت ها در چنین عرصه هایی صورت گیرد. همچنین نظارت ها و موازنه هایی برای کاهش زیان های اقتصادی و دیگر فشار های حاصل از برنامه های مناطق تحت حفاظت برقرار شود.

شیوه نامه 6

بهره برداری فرهنگی : زمانی که اطمینان نسبت به پایدار بودن بهره برداری وجود دارد، موانع غیر ضروری در خصوص برداشت یا استفاده محتاطانه حیوانات و گیاهان با اهمیت فرهنگی درون عرصه های طبیعی مقدس اعمال نشود. تصمیمات بصورت مشترک بر مبنای منابع، ارزیابی ها و رضایت تصمیم گیران پایه ریزی شود.

شیوه نامه 7

حفظ : حفاظت از عرصه های طبیعی مقدس از طریق شناخت، پژوهش، مدیریت و همچنین با کاهش استفاده مفرط، منابع آلینده، سوانح طبیعی و اثرات تغییر اقلیم و سایر تهدیدات اجتماعی (مانند وندالیسم و سرفت) افزایش یابد. طرح های مدیریت سوانح برای رخداد های غیر قابل پیش بینی طبیعی و انسانی تهیه شود.

شیوه نامه 8

بی حرمتی ها و تقدیس دوباره : عرصه های طبیعی مقدس در مقابل بی حرمتی های عمدى و غیر عمدى مورد حفاظت قرار گیرد و در صورت نیاز بازسازی، احیا و تقدیس دوباره عرصه های طبیعی آسیب دیده ترویج شود.

شیوه نامه 9

فشار های توسعه : رویه های یکچارچه ای برای ارزیابی اثرات زیست محیطی و اجتماعی طرح های توسعه موثر بر عرصه های طبیعی مقدس اجرا شود و همچنین در مواردی که اراضی جوامع بومی و محلی تحت تاثیر قرار می گیرد از اجرای شیوه نامه کنوانسیون تنوع زیستی Akwé: Kon برای کاهش اثرات فعالیت ها توسعه ای حمایت شود.

شیوه نامه 10

سرمایه گذاری : در جای مقتضی به سرمایه گذاری مناسب در خصوص مدیریت و حفاظت عرصه های طبیعی مقدس توجه شود و با در نظر گرفتن جنبه هایی همچون شفافیت، اصول اخلاقی، عدالت و پایداری، ساز و کار هایی برای تولید و تسهیم منافع به کار گرفته شود. توجه شود که در بسیاری از بخش های جهان فقر علت تخریب عرصه های طبیعی مقدس می باشد.

اصل 6 حقوق متولیان عرصه های طبیعی مقدس در قالب یک ساختار مناسب از سیاست ملی مورد احترام قرار گیرد.

شیوه نامه 16

تجزیه و تحلیل نهادی : موسسات¹ مدیریت سنتی درک شده و مدیریت پیوسته عرصه های طبیعی مقدس بوسیله این موسسات فراهم و تقویت شود. تمهیدات مناسبی برای پذیرش و مدیریت عرصه های طبیعی مقدسی که امروزه متولی ندارند، برای مثال از طریق موسسات میراث صورت گیرد.

شیوه نامه 2

حفاظت قانونی : حمایت لازم از تغییرات قانونی، سیاسی و مدیریتی که تهدیدات انسانی و طبیعی عرصه های طبیعی مقدس را کاهش می دهد، به خصوص در مورد عرصه هایی که از طریق مناطق حفاظت شده ملی و یا دیگر ساختارهای برنامه ریزی های سرزمنی حفاظت نمی شوند، صورت گیرد.

شیوه نامه 3

رویکرد مبتنی بر حفظ حقوق انسانی : مدیریت عرصه های طبیعی مقدس در رویکردی مبتنی بر حفظ حقوق انسانی با درنظر گرفتن حقوق بنیادین بشر، حق آزادی کیش و عبادت، توسعه خودی¹، خود گردانی² و تعیین سرنوشت قرار گیرد.

شیوه نامه 4

تصریح حقوق متولیان : از به رسمیت شناختن حقوق متولیان در نظارت و مدیریت مستقل عرصه های طبیعی مقدس در چارچوب تمام مناطق حفاظت شده ملی، پشتیبانی و از ایشان در مقابل تحمل ارزش های متعارض سلطه گر دفاع شود.

شیوه نامه 5

تصدی : در جایی که عرصه های طبیعی مقدس درون مناطق حفاظت شده دولتی یا خصوصی قرار دارند به گونه ای که برحق متولیان برای تصدی این عرصه ها اثر می گذارد، گزینه های تفویض اختیار چنین حقوقی به متولیان این عرصه ها و اطمینان خاطر از حفظ آنها در بلند مدت مورد توجه قرار گیرد.

---

1 -self-development

2 -self-government

IUCN 4/038 قطعنامه

شناسایی و حفاظت از عرصه های طبیعی مقدس در نواحی حفاظت شده

با توجه به این که یکی از قدیمی ترین شکل های حفاظت فرهنگ محور، حمایت از عرصه های طبیعی مقدس جوامع بومی و دین های اصیل است و آن که این عرصه های طبیعی مقدس اغلب تنوع زیستی غنی را پناه داده و از مناظر و بوم سازگان های با ارزشی حفاظت می کند؛

با آگاهی از این که عرصه های طبیعی در بهترین شیوه نامه های اجرایی مناطق تحت حفاظت که از سوی IUCN و UNESCO در سال 2008 انتشار یافته به عنوان : " نواحی از خشکی یا دریا تعریف شده اند که از اهمیت معنوی قابل توجهی برای مردم و اجتماعات انسانی برخوردارند". (عرصه های طبیعی مقدس : شیوه نامه هایی برای مدیران نواحی حفاظت شده، صxi، ش16، 2008، IUCN)

با درک این موضوع که امروزه عرصه های طبیعی مقدس اغلب چشم های آب زلال¹، کوه های پوشیده از برف، ساختارهای زمین شناختی استثنایی، رویشگاه های جنگلی، رودخانه ها، دریاچه ها و غارها هستند و از دیرباز مکمل هویت، بقا و تکامل انسانی بوده اند؛

با آگاهی از این که بسیاری از عرصه های طبیعی مقدس در معرض خطر هستند و تحت تاثیر دامنه وسیعی از فشارها و تهدیدات قرار دارند، مانند:

الف) اثرات عملیات صنایع استخراج کننده منابع طبیعی (مانند معدن کاری و چوب بری)؛

ب) سواستفاده افراد غیر بومی (مانند شکار و صید غیر مجاز، وندالیسم، غارت گورستان ها و محوطه های باستانشناسی)؛

ج) فقر و تحولات جمعیتی (مانند استقرار ساکنان جدید، تغییر اعتقادات افراد بومی)؛

د) بی توجهی ناشی از فعالیت های گردشگری و تفرجی؛

ه) تخریب محیط پیرامون و

و) تغییر اقلیم (مانند پدیده های گسترده آب و هوایی، افزایش سطح آب دریا، خشکسالی، سیلاب و فرسایش)؛

با تصدیق آن که بسیاری از عرصه های طبیعی مقدس ، بدون شناخت کافی ارزش های فرهنگی و معنوی جوامع محلی و همچنین باورها، اعمال و دانش سنتی که مکان ها، فرهنگ ها و منابع مرتبط با آن ها را زنده نگه داشته اند، در مناطق حفاظت شده قانونی ادغام شده اند؛

نظر به این که مناطق حفاظت شده ای که قانوناً به رسمیت شناخته شده اند در برخی موارد مانع دسترسی مردم بومی یا گروه های مذهبی به عرصه های طبیعی مقدسی می شود که طی نسل ها از سوی این افراد استفاده و تحت مراقبت آن ها قرار داشتند؛

با یادآوری آن که حمایت از عرصه های طبیعی مقدس در برنامه انسان و کره مسکون (1970)، کنوانسیون رامسر درخصوص تالاب ها(1971)، کنوانسیون میراث جهانی(1972)، کنوانسیون تنوع زیستی(1992)، کنوانسیون صیانت از میراث فرهنگی ناملموس(2003)، توصیه نامه 7/13 ارزش های فرهنگی و معنوی مناطق حفاظت شده، مصوب پنجمین کنگره جهانی پارک ها (دوربان، 2003)، قطعنامه 3/043 جامعه مناطق حفاظت شده مصوب سومین کنگره جهانی حفاظت IUCN، و بیانیه سازمان ملل درباره مردم بومی(2007) مورد حمایت قرار گرفته است؛

کنگره جهانی حفاظت در چهارمین نشست خود در بارسلونای اسپانیا 5 اکتبر 2008 :

¹ -pure

1. تصريح نمود که به اقدام فوری فرهنگی مناسبی برای حفاظت و مدیریت عرصه های طبیعی مقدس در مناطق حفاظت شده قانونی نیاز است.
2. درخواست می شود :
  - (الف) تا موسسات دولتی و سازمان های مردم نهاد (NGOها) حقوق، مهارت ها و دانشی را که متولیان محلى و سنتی و جوامع ادیان اصیل در مدیریت منابع و بوم سازگان های مرتبط با عرصه های طبیعی مقدس دارا هستند را به رسمیت شمارند؛
  - (ب) تا موسسات دولتی، NGO ها و ادارات مناطق تحت حفاظت، با جوامع سنتی و بومی و متولیان همکاری کرده و از آن ها پشتیبانی نمایند تا بتوانند مستقیما از طریق ارتقا مدیریت و در جای مقتضی با تصویب قوانین و سیاست هایی با مشارکت کامل و موثر جوامع یا سازمان های مربوطه که از یکپارچگی زیست شناختی و فرهنگی عرصه های طبیعی مقدس حمایت می کند، با تهدیدات موثر بر عرصه های طبیعی مقدس مقابله نمایند؛
  - (ج) تا موسسات و مدیران مناطق تحت حفاظت، ارزش های فرهنگی و معنوی عرصه های طبیعی مقدس واقع در مرزهای تعیین شده مناطق خود را مورد توجه قرار داده و برای به رسمیت شناختن و فراهم آوردن مقدمات اجرای حقوق و مصالح جوامع یا سازمان های مرتبط در صورت امکان عرصه های طبیعی مقدس را به عنوان مکان هایی برای درآک و تکریم فرهنگی و معنوی آن ها مدیریت و استفاده نمایند.
3. درخواست می شود پژوهش علمی بیشتری درخصوص ارتباط پیچیده میان تنوع زیستی و فرهنگی عرصه های طبیعی مقدس صورت گیرد.
4. از سرمایه گذاری بیشتر در امر آموزش همگانی و شبکه های بین المللی اختصاص یافته به حفاظت و حمایت از عرصه های طبیعی مقدس، پشتیبانی کند؛ و
5. از جامعه حفاظت¹ درخواست می شود تا گفمان بین فرهنگی و رفع اختلاف با مردم بومی، جوامع محلی و ادیان اصیل را برای پیشرفت حفاظت مشارکتی از عرصه های طبیعی مقدس توسعه داده و فعالانه در آن شرکت نماید.
- علاوه بر این، کنگره جهانی حفاظت، در چهارمین نشست خود در بارسلونا، اسپانیا، 5-14 اکتبر 2008، راهنمایی را در ارتباط با اجرای برنامه 2009-2012 IUCN تهیه نمود.
6. از مدیرکل درخواست می شود تا :
  - (الف) شیوه نامه عرصه های طبیعی مقدس 2008 در تمام طبقات نواحی حفاظت شده IUCN، اجرا و بررسی میدانی گردد.
  - (ب) از اجرا و بررسی میدانی آن در ذخیره گاه های زیستکره و محوطه های میراث جهانی حمایت شود.

راهبرد و برنامه اجرایی اولیه برای حفاظت از عرصه های طبیعی مقدس

گروه تخصصی ارزش های فرهنگی و معنوی مناطق حفاظت شده (WCPA)
هدف کلی : ارتقاء، حفظ و احیاء عرصه های طبیعی مقدس با حمایت از تنوع زیست شناختی و فرهنگی

- دستور راهبردی ۴ از حفاظت و مدیریت مستقل عرصه های طبیعی مقدس توسط متولیان آن ها حمایت شود.
- اقدام ۱ حقوق مردم و متولیان ادیان اصیل به رسمیت شناخته شده تا آن ها بتوانند عرصه های مقدس خود را مدیریت نمایند.
- اقدام ۲ موجبات گفتگو و حمایت متقابل میان متولیان عرصه های طبیعی مقدس فراهم شود و همچنین از گفتمان میان بومیان، مردم محلی و سنت های اصیل حمایت شود.^۱
- اقدام ۳ در صورت وقوع نزاع میان متولیان عرصه های طبیعی مقدس و سایر ذیربطان، فرایندهای میانجی گرایانه (مانند بهره گیری از یک دادرس یا سازوکاری واسطه ای) اجرا شود.
- اقدام ۴ ادارات برنامه ریزی دولتی و مسئولان مناطق تحت حفاظت به تعامل با متولیان عرصه های طبیعی مقدس ترغیب شوند، به ویژه در جایی که مناطق تحت حفاظت در برگیرنده عرصه های طبیعی مقدسی است که به درستی شناخته نشده اند (IUCN Best Practice Guidelines 16).
- اقدام ۵ نهادهای برنامه ریزی اقتصادی و توسعه و سایر نمایندگی های مرتبط با کاربری اراضی ترغیب شوند تا عرصه های طبیعی مقدس را به عنوان کاربری اراضی قانونی و متولیان آن ها را نیز به عنوان مدیران قانونی به رسمیت بشناسند. زمانی که طرح های پیشنهادی توسعه بر عرصه های طبیعی مقدس اثرگذار هستند، روش های مناسب ارزیابی اثرات (EIA) و سایر راهنمای ها (مانند شیوه نامه CBD Akwé: Kon, 2004) به کار گرفته شود.
- اقدام ۶ توسعه، آزمون، بررسی و اجرای تفاهم نامه ها و راهنمای مرتبط ملی و بین المللی مورد پشتیبانی قرار گیرد، از نمونه های آن می توان به UNDRIP (2007)، شیوه نامه Akwé: Kon کنوانسیون تنوع زیستی (2004)؛ شیوه نامه IUCN/UNESCO (2008) و سیاست تصمیمات IUCN (طرح ها) اشاره نمود.
- اقدام ۷ در پاسخ به درخواست متولیان، توصیه های ویژه و شایسته ای درباره رهیافت های علمی مدیریت عرصه های طبیعی مقدس ارائه شود.
- اقدام ۸ شبکه های چند عاملی و انتلافی از سازمان ها، در حمایت از عرصه های طبیعی مقدس و متولیان آن ها در هر دو سطح ملی و بین المللی ایجاد شود.
- دستور راهبردی ۵- تهدیدات عرصه های طبیعی مقدس کاهش داده و از نابودی آن ها جلوگیری شود.^۲
- اقدام ۱ از صنایع بهره بردار منابع طبیعی، جنگلکاری های تولیدی، شرکت های کشت و صنعت و سایر واحدهای تجاری در خواست شود تا به یکپارچگی عرصه های طبیعی مقدس احترام گذارند و از آنها حفاظت و پشتیبانی نمایند.
- اقدام ۲ در صورت نیاز حمایت معیشتی از (مادی، اجتماعی و معنوی) جوامع نیازمند مرتبط با عرصه های طبیعی مقدس صورت گیرد.
- اقدام ۳ از اجرای سیاست ها و قوانین ملی که تهدیدات عرصه های طبیعی مقدس را کاهش می دهد حمایت شود و اقدام بالا به پایین برای بهبود کیفیت عرصه های طبیعی مقدس مدنظر قرار گیرد.
- اقدام ۴ همبستگی اجتماعی که بواسطه مدیریت و نگهداری مناسب عرصه های طبیعی مقدس ایجاد می شود، مورد توجه قرار گیرد و به عنوان بخشی از توسعه پایدار ترویج شود.
- اقدام ۵ از شبکه های به هم پیوسته مذهبی و اجتماعی متولیان و جوامع عرصه های طبیعی مقدس از طریق تسهیل فرایندهای چند ذیربطی حمایت به عمل آید تا به آن ها کمک کند با چالش های پیش روی تغییر و توسعه مدرن روبرو شود.
- دستور راهبردی ۶- از احیا فرهنگی و تقویت جوامع و ارتباط آن ها با عرصه های طبیعی مقدس حمایت شود

1 -encourage
2 -halt

اقدام 3 1 ارتباط بنیادین مردم با مکان ها و سرزمین های مقدس که شامل فرهنگ، زبان، نیایش و مراسم است، درک شود و مورد احترام و حمایت قرار گیرد.

اقدام 3 2 از رواج دوباره¹، بیدارگری² و برانگیزش مجدد این ارتباطات پشتیبانی و به سرزمین و مکان های مقدس پیوند داده شود.

اقدام 3 3 به عنوان یک گام سرنوشت ساز در حفاظت از عرصه های طبیعی مقدس، آموزش شایسته و مناسب که بتواند زبان و ارزش های جوامع متولی و نیز مهارت ها و قوانین سرزمین را به جوانان انتقال دهد، ترویج شود.

اقدام 3 4 یک اجتماع پایه برای اتخاذ رویکرد اولیه(پایین به بالا) با ایجاد قوانین شایسته و پشتیبان، سیاست ها و فرایندهای آموزشی در سطوح بخش، استانی و ملی در نظر گرفته شود.

اقدام 3 5 اشتراک اطلاعات و تجربیات میان اجتماعات، از جمله کودکان و جوانان برای احیا فرهنگ و حفاظت عرصه ها طبیعی مقدس برقرار شود.

دستور راهبردی 4 درک و آگاهی از اهمیت و نقش عرصه های طبیعی مقدس به ویژه در سطح ملی افزایش یابد و در این راستا ساختار مناسبی از سیاست ها و قوانین ملی ایجاد شود

اقدام 4 1 درک مقابل و ارتباطات کاری میان متولیان عرصه های طبیعی مقدس، مدیران مناطق حفاظت شده، دانشمندان، برنامه ریزان، تصمیم گیران در سطوح فکری و کاربردی ایجاد شود.

اقدام 4 2 قوانین ملی بازبینی شود و عرصه های آزمایشی و مطالعات موردى توسعه یابد.

اقدام 4 3 درک حساسیت عرصه های طبیعی مقدس در سطح ملی به خصوص از طریق مسئولان مناطق تحت حفاظت و مسئولان برنامه ریزی توسعه، مورد حمایت قرار گیرد.

اقدام 4 4 فعالیت های تبلیغاتی که با بکارگیری روش های ارتباطی مناسب به ترویج عرصه های مقدس می پردازند، توسعه یابد.

اقدام 4 5 موجبات تبادل تجربیات در خصوص اداره سنتی و سیاستگذاری ملی برای عرصه های طبیعی مقدس در مجامع بین المللی و کار گروه ها فراهم شود.

دستور راهبردی 5- شناخت بیشتری از عرصه های طبیعی مقدس با استفاده از راه های مختلف علمی و اطلاعاتی از جمله دانش سنتی، علم جامع، هنرها و رسانه حاصل شود.

اقدام 5 1 آمار برداری های دقیق و شایسته ای از عرصه های طبیعی مقدس در سطوح مناسب، با ثبت ارزش های زیست شناختی، معنوی، مذهبی، فرهنگی و میراثی انجام شود. مخفی ماندن برخی عرصه ها با توجه به در خواست متقاضیان مورد توجه قرار گیرد.

اقدام 5 2 الگوهای جدیدی برای ارتباط میان انسان و محیط زیست بر اساس اصول موجود در عرصه های طبیعی مقدس دنبال شود.

اقدام 5 3 یکپارچگی جامع دانش سنتی، علوم، ادبیات و علوم انسانی و هنر در عرصه های طبیعی مقدس ارتقا یابد (برای مثال دانش سنتی، بوم شناسی، انسان شناسی، باستانشناسی، اقتصاد، هنر، رسانه و غیره).

اقدام 5 4 توجه خاصی به درک عرصه های طبیعی مقدس به عنوان بخشی از پاسخ سازشی نسبت به تغییرات جهانی در اقلیم، اقتصاد، زمامداری، ارتباط و غیره مبذول شود.

اقدام 5 5 ¹ در جایی که انواع دانش، معرفت و علم می تواند اساسی برای درک بیشتر ارزش های عرصه های طبیعی مقدس برای آرامش و توسعه بشری و مراقبت از کره زمین باشد، پژوهش جهانی و برنامه اطلاعاتی اجرا شود.

¹ -revival

2-reawakening

دستور راهبردی 6 سرمایه لازم برای حمایت از عرصه های طبیعی مقدس با شناسایی منابع متعدد (مالی و طرق دیگر) تولید و دردسترس قرار گیرد.

اقدام 1 امکان ایجاد یک صندوق اختصاصی برای حمایت از عرصه های طبیعی مقدس بررسی شود.

اقدام 2 دامنه کاملی از گزینه ها و منابع سرمایه گذاری که ممکن است برای عرصه های طبیعی مقدس به کار گرفته شود، شناسایی و مورد استفاده قرار گیرد.

اقدام 3 از اداراتی که بر روی عرصه های طبیعی مقدس به عنوان بخشی از سهام خود سرمایه گذاری می کنند ، به طور فزاینده ای حمایت شود.

اقدام 4 سازوکارهایی برای سرمایه گذاری محلی و خود اتکایی عرصه های طبیعی مقدس تدارک دیده شود تا آن ها بتوانند در یک وضعیت پایدار بلندمدت قرار گیرند.

بیانیه متولیان عرصه های طبیعی و سرزمین های مقدس

نظر به اینکه سراسر کره زمین مقدس است، ما متولیان و حافظان عرصه های طبیعی و سرزمینی های مقدس از چهار قاره جهان یعنی آسیا، امریکای جنوبی، استرالیا و اقیانوسیه و همچنین از کشورهای مغولستان، جمهوری های خودمختار آلتایی و بوریاتیایی^۱روسیه، جمهوری قرقیزستان، کلمبیا، اتیوپی، استرالیا و پاپوا گینه نو در راستای کنگره حفاظت IUCN که در بارسلونا اسپانیا در اکتبر 2008 برگزار شد، گردهم آمدیم.

ما مذاهب و سنت های معنوی بومی آن مناطق را معرفی نموده و دیدگاه های نیاکانی جوامع و تعاملات بسیار عمیق میان ایشان و عرصه های طبیعی و سرزمین های مقدس را با یکدیگر به اشتراک گذاشتیم. ما تهدیداتی را که آن ها با آن روبرو هستند بررسی کرده و پیشنهاداتی را برای حمایت از آن عرصه های به UCU و حامیه جهانی، او ائمه دادیم

شیوه های متعدد و متمایزی برای بیان ارتباطات ما با زمین، کشور و عرصه های طبیعی مقدس وجود دارد. بیانیه های زیر لزوماً به تمام ما ارتباط نمی یابد اما درکی از چگونگی رابطه ما به عنوان گروه های مختلف با کشور مقدسمان، در اختیار قرار می دهد.

عرصه های طبیعی و سرزمینی های مقدس ما و سایر گروه های مذهبی و دینی، مجموعه بسیار متنوعی از پدیده های طبیعی شامل کوه ها، رودها، چشمه ها، صخره ها، تپه ها، بیابان ها، جنگل ها، رویشگاه ها، تک درختان، صخره های مرجانی و آب های ساحلی را نمایان می سازد. آن ها همچنین آثار جوامع نیاکانی ما مانند سنگ نگاره ها و محوطه های باستانشناسخی را نیز دربرمی گیرند. همچنین مشاهده نمودیم که برای بسیاری از ما، سراسر قلمرومان مقدس است و در برگیرنده خانه، جوامع، مزارع، گذرگاه ها، بازارها و مکان های گرد همایی است. این قلمروها اغلب دارای لایه های از نقدس با مفاهیم گوناگون مادی و عملکردی برای انسان ها است.

ما مشاهده نمودیم که شرایط برخی از این سرزمین‌ها به صورت بکر یا دست نخورده مانند آب زلال، هوای پاک و طبیعت بکر است. ما همچنین ملاحظه کردیم که بسیاری از گونه‌های حیوانات و گیاهان که با ما در سرزمین و قلمرو هایمان سویم هستند، نیز مقدس می‌باشند.

عرصه های طبیعی و قلمرو های مقدس برای انتقال داستان ها و ترانه ها از اهمیت برخوردارند. آن ها شامل مسیر های زیارتی، مکان های نیایش، نذورات، برپایی آیین ها و مناطقی مشمول رعایت قواعد هستند. این فعالیت ها، وظیفه بسیار با اهمیتی برای ما به عنوان متولیان سرزمین و جوامع مان در نظر گرفته می شود. آن ها بخش مهمی از ارتباط میان انسان و کره زمین هستند.

بسیاری از ما به عرصه های طبیعی و قلمروهای مقدس خود همانند موجودات زنده می نگریم. حتی صخره ها هم زنده هستند، با باورهای ما جان می گیرند و نباید آن ها را آشفته کرد. صخره ها و آب به نوبه خود درس های مهمی را به فرزندان ما می آموزند.

در عمیق ترین سطح، ما به سرزمین و دریا تعلق داریم و آن ها رازها و حکمت خود را در اختیار ما قرار می دهند. آن ها قوانین و قواعد حراست از دانش را در اختیار ما قرار می دهند. سرزمین، ما را متحد می کند و برای ما شفا به ارمغان می آورد.

بنابراین عرصه های طبیعی و قلمروهای مقدس بر روی زمین را می توان همانند نقاط قرار دادن سوزن بر روی بدن انسان در طب سوزنی درنظر گرفت. آن ها از اثر شفابخشی برخوردار هستند. همچنین ارتباط میان آن ها را حیاتی در نظر می گیریم و نمی توانیم آن ها را بصورت مجزا از هم مشاهده کنیم. مراقبان این مکان های خاص از این نقاط شفا بخش نگهداری می کنند، اما همانگونه که تعداد ما کاهش می یابد، از نیروی شفا بخشی ما برای زمین نیز کاسته می شود.

باتوجه به عرصه های طبیعی و سرزمین های مقدس، لازم است :
اولویت بسیار بیشتری به امور مقدس در تمام فعالیت انسانی و جلوه های مادی و معنوی به ویژه به عرصه های طبیعی و قلمروهای مقدس داده شود،
حقوق ما باید در خصوص تعیین و تشریح عرصه های طبیعی و قلمروهای مقدس به شیوه خودمان که متناسب با جوامع ما می باشد، حفظ گردد.
از تلاش های جامعه بین الملل در حمایت از متولیان عرصه های طبیعی مقدس، برای مثال در خصوص تهیه شیوه نامه برای مدیران مناطق حفاظت شده به منظور بهبود ارتباط میان آن ها با متولیان سنتی، سپاسگزاری و قدرانی می شود.

ما از حکومت های ملی درخواست می نماییم :
حقوق کامل مردم بومی در مدیریت سرزمین های ایشان، مطابق با استفاده و رسوم سنتی آن ها، به رسمیت شناخته تا بقا فرهنگ و طبیعت تضمین شود.
اولویت بیشتری به عرصه های طبیعی و سرزمین های مقدسی که هم اکنون درون مناطق حفاظت شده دولتی یا خصوصی قرار گرفته است داده شود تا به عنوان مناطق حفاظت شده مردم و جامعه بومی¹ شناخته شوند.

ما از IUCN نیز درخواست می نماییم :
در مفاهیم خود از طبیعت، ارزش های معنوی و اصول فرهنگ های سنتی را بگنجاند.
تلاش نماید تا بر بی توجهی بسیاری از متخصصان حفاظت، نسبت به عرصه های طبیعی و قلمروهای مقدس جوامع بومی و محلی فایق آید.
برای ایجاد تعامل میان انسان ها و محیط زیست به دنبال انگاره² های جدیدی بر اساس اصول مردم بومی و فرهنگ های سنتی، باشد.
از اجرای بیانیه سازمان ملل در خصوص حقوق مردم بومی حمایت نماید.
سازمان های ملی را برای به رسمیت شناختن یا تایید عرصه های طبیعی مقدس مقاضعه نماید اما نه به گونه ای که موجب تحمل برنامه های مدیریتی دولتی به متولیان شود.
حضور مردمان بومی در کار گروه ویژه ارزش های فرهنگی و معنوی مناطق حفاظت شده (CVPA) را افزایش دهد.

در صورت نیاز توصیه های ویژه و شایسته ای با رویکرد علمی مدیریت عرصه های طبیعی و قلمروهای مقدس، ارائه دهد.
بنابراین با درنظر گرفتن تمام موارد بالا و بویژه تخریب سیاره زمین از سوی جامعه مدرن، ما اعلام می داریم که کل زمین مقدس است و از سایر مردمان بومی، فرهنگ های سنتی، ادیان و سنن مذهبی دعوت می نماییم که این بیانیه را تایید نمایند.

1 - Indigenous peoples an community Conserved areas(ICCA)
2 - Paradigm

ما بنابراین درخواست می نماییم که جوامع سراسر زمین:
به طبیعت و تمام پدیده های طبیعی احترام بگذارند؛
دانش و اعمال مرتبط با نگهداری از طبیعت را درک و احیا نمایند؛
صورت قانونی به مکان ها، سرزمین ها و مناظر فرهنگی دهنده و موسسه های سنتی و معنوی را که
نمی توان به صورت مجزا از آن ها درنظر گرفت، نیز شناسایی نماید؛
گروه های حامی محلی که از سوی حافظان عرصه های طبیعی و سرزمین های مقدس رهبری می
شوند را تقویت نمایند؛

توان اجتماعات محلی برای مراقبت از طبیعت را احیا کند؛
تقویت انتقال دانش میان نسلی، برای مثال از طریق :
سین شفاهی، که به میزان زیادی مانند تقسیم‌جغرافیایی در معرض خطر قرار گرفته ثبت شود، چنانچه
زمان آن رسیده است، دانش بوم شناختی سنتی به صورت مکتوب به آیندگان سپرده شود؛
به نشر کتاب های کودکان با توصیفات سنتی از سوی متولیان عرصه های طبیعی مقدس توجه شود.

ما اقدامات و راهبردهای زیر را در سطوح مختلف پیشنهاد و از IUCN و سایر اعضای جامعه حفاظت و توسعه برای
حمایت از موارد زیر درخواست پشتیبانی می نماییم :

: □□□□□□□

شبکه ای از متولیان و حامیان عرصه های طبیعی مقدس برای دست یابی به تمام فرهنگ ها، آموزش
های فنی و علمی ایجاد شود؛
تجربه بین المللی را به سطح اقدامات ملی و محلی برگردانند؛
آگاهی نسبت به عرصه های طبیعی مقدس افزایش یابد.

: □□□□□

دوایر دولتی و شهروندان نسبت به عرصه های طبیعی و قلمرو های مقدس آگاه شوند؛
قوانين مناسبی که مالکیت محلی را به رسمیت می شناسند و آن را تأیید می کنند ایجاد شود ولی
مقررات نامناسبی را به متولیان تحمیل نکنند.

: □□□□□

جوامع محلی موازینی را برای هدایت اجتماعات بزرگتر تدارک ببینند.

بطور ویژه از IUCN درخواست می شود :

بهترین شیوه نامه اجرایی موجود را (16 عرصه های طبیعی مقدس: شیوه نامه هایی برای مدیران
مناطق حفاظت شده) به سایر زبان های کشورهای عضو IUCN و سازمان ملل تهیه و درسترس آنها
قرار دهد.

شبکه ارتباطی را حفظ نماید و پیوسته آن دسته از افرادی را که در این گفتمان حضور دارند از نتایج
آن آگاه سازند.

گردهمایی هایی را تدارک ببیند که در آن ها حامیان مکان های مقدس امکان تبادل نظر داشته باشند.
این بیانیه نتیجه گفتمانی است که میان متولیان عرصه های طبیعی و قلمرو های مقدس، در ششم اکتبر
2008 در کنگره حفاظت IUCN در بیلیوتکا کاتلونیا بارسلون برگزار شد.

دعوت به پشتیبانی

درخواست از متولیان برای موافقت: به متولیان عرصه های طبیعی مقدس، ما از شما دعوت می نماییم
با امضا این بیانیه از آن حمایت نمایید. لطفاً پیام امضا شده مبنی بر حمایت خود را به گروه تخصصی
ارزش های فرهنگی و معنوی نواحی حفاظت شده IUCN بفرستید. لطفاً اشاره کنید شما متولی کدام

عرصه طبیعی مقدس هستید و مناسب با سدن فرهنگی و معنوی خود، با چه موسسه ای در ارتباط می باشید.

سایر حامیان : از سایر حامیان این بیانیه نیز استقبال می شود تا پیام های حمایت خود را بفرستند.
لطفا پیام ها یا نامه های حمایتی خود را به گروه تخصصی ارزش های فرهنگی و معنوی نواحی حفاظت شده IUCN بفرستید.